

Értékgyűjtő orvos hagyatékát gondozzák

Az érmihályfalvi dr. Andrassy Ernő múzeum

Mihályfalván jártamban sokszor elmentem a városi múzeum mellett, amelyet az általam jól ismert, egykor a Kecskés család tulajdonában lévő házban rendeztek be. Jól gondolták el, hogy a rusztikus jellegét még ma is őrző, a XIX. század második felében épült parasztház adjon otthont a múzeumnak. A kiállítótér öt teremből áll, s a tornácos házhoz egy külső búbos kemence is tartozik.

A dr. Andrassy Ernő nevét viselő kulturális intézmény 2007-ben alakult újra, ugyanis Andrassy doktor már az '50-es évek elején be rendezett egy főleg régészeti, kisebb mértékben néprajzi témájú állandó kiállítást a saját érmihályfalvi házában. Abban az időben sokan felkeresték az orvos lakását, hogy megcsodálhassák a gyűjteményt, főleg diákok, helybeli lakosok, többek között ezen sorok írója is. A rendszerváltás után a helyi önkormányzat kezdeményezésére, a megyei tanács támogatásával sikerült megvásárolni az egykori Kecskés-házat, s itt rendezték be az Andrassy-féle hagyatékából összeállított tárlatot. Különböző ezek a tárgyak a nagyváradi Körösvidéki Múzeum tulajdonában vannak. További őskori régészeti anyagot is vásároltak, és a múzeum kincsestára néprajzi anyaggal is bővült.

Szilágyi Andrea muzeológust, az intézmény vezetőjét kértem arra, hogy ismeresse az egykor Andrassy doktor által alapított mihályfalvi közgyűjtemény történetét.

– A dr. Andrassy Ernő saját lakásán kialakított múzeum 1952 és 1957 között működött. Amikor Andrassy doktort politikai okokból letartóztatták, az általa fenntartott múzeum megszűnt, a gyűjteményt széthordták. Az értékes éremgyűjtemény például a Román Nem-

Szilágyi Andrea
muzeológus,
az intézmény
vezetője

zeti Bankhoz került. A régészeti gyűjtemény, valamint a lakásban található rengeteg értékes bútor és festmény a Körösvidéki Múzeumé lett. Az alapítóról tudjuk, hogy egészen fiatal kora óta érdekelték a régiségek és a régészet. Ezt a hajlamát főleg anyai nagypjától, Hetényi Kovács Jánostól, a debreceni református kollégium természetrajz szakos tanárától örökölte. Az Andrassy család Szalacson élt, Ernő is ott töltötte fiatalkorát. Sokszor járt társasággal egyebek mellett vadkacsára vadászni, és egy ilyen alkalommal egy mocsaras helyen megcsúszott, és ott a földből kibukkant egy – mint később kiderült – bronzkori edény. Ez a lelet nagyon megtetszett neki, hamar felvette a kapcsolatot főleg nagyváradi régészek-

(folytatás a következő oldalon)

Értékgyűjtő orvos hagyatékát gondozzák

(folytatás az előző oldalról)

➤ kel. Autodidakta módon képezte magát, egyre több odaadással foglalkozott a régi korok emlékeinek kutatásával, és szinte minden nap bővítette a gyűjteményét. Orvosként gyakran nem kért pénzt a vizsgálatért vagy kezelésért, hanem arra kérte a pácienseit, hogy ha kertjükben, a szántóföldön vagy máshol régi tárgyakat találnak, azokat ne dobják el, hanem vigyék el neki.

– Térjünk rá a 2007. május 18-án, a Nyíló Akác Napok alkalmával felavatott múzeumra. Mi is a pontos neve az intézménynek?

– Dr. Andrassy Ernő Történelmi és Néprajzi Városi Múzeum, ez lenne a teljes neve. A múzeumnak szánt épületet a helyi önkormányzat 2005-ben vásárolta meg, s mivel nagyon elhanyagolt állapotban volt, a következő évben felújította, és 2007-ben, a város legnagyobb ünnepén nyitották meg benne a múzeumot, azóta működik. Kezdetben jelentős támogatást kaptunk mind az Andrassy családtól, mind a nagykárolyi múzeumtól, de a megyei közgyűjtemény munkatársai is sokat segítettek. Ekkor kaptuk vissza az egykor Andrassy-gyűjtemény egy részét a nagyváradi múzeumtól – ezek a legkevesbé értékes tárgyak voltak. Köztük volt viszont az ipartestület arannyal szőtt zászlaja, ez az egyik legértékesebb kiállított tárgyunk. Az épület öt terméből az elsőben a régészeti leletek láthatók, főleg olyanok, amelyeket a felavatás óta találtak Mihályfalva területén. Ezeknek a tárgyaknak a nagy részét Toroczka Károly kutatta fel és hozta be a múzeumba. A második teremben az Andrassy-

A mihályfalvi dr. Andrasi Ernő városi múzeum székhelye

gyűjteményből visszakapott tárgyak vannak kiállítva, itt látható az ipartestület híres-neves zászlaja is. A következő három helyiségben időszaki kiállításokat szoktunk szervezni, sajnos nagyon kicsik a termek, ezért sokat variálunk. Vannak ezeken kívül még anyagaink, de nem vagyunk olyan gazdagok bemutatásra szánt anyagokban. Van például egy berendezett parasztkonyhánk, de ott is nagyon vegyesek a kiállított tárgyak. Arra nincs lehetőségünk, hogy esetleg egy teljes berendezést megvásároljunk. A múzeumi tárgyak főleg adományokból gyűltek össze, kevés az, amit megvásároltunk volna. Ilyen volt például egy készlet cipőkészítéshez használatos tár-

Az ottományi kultúra leletei

A helybeli ipartestület zászlaja, a múzeum egyik nagyon értékes tárgya

Az állandó kiállítás részlete

gyakból, illetve egy kisebb kovácsműhely felszerelése.

– Az ottománi kultúra emlékeiből vannak-e a múzeumban?

– Igen, a kiállított bronzkori leletek között vannak ilyen tárgyaink, de az Andrassy-teremben is található.

– Néhány szóban beszéljünk a fiatal történésről, régészről, Szilágyi Andreáról! Mi készítet egy fiatal lányt arra, hogy ezt a szertem nagyon szép szakmát válassza?

– A régi dolgokat már nagyon kicsi korom óta kedveltem. Apukámnak volt egy régipénz-gyűjteménye, azt órákon át nézegettük, és beszélgettünk róla, bár eleinte még el

Csontváz is látható egy tárlóban

Konyhai eszközök gyűjteménye

sem tudtam olvasni a pénzek feliratait. Emellett a család régi képei fogtak meg, a régi öltözékek, a berendezési tárgyak. Aztán ötödikes koromban találkoztam a történelemmel mint iskolai tantárggyal, ekkor kezdtem komolyabban foglalkozni vele. Nagyon szerettem a történelemtanárunkat, ekkor lett kedvenc tantárgyam a történelem. Tizenegyedikes voltam, amikor eldöntöttem, hogy régészeti szakra fogok menni Kolozsvárra, az ottani Babeş-Bolyai Tudományegyetemre. Azt még meg szeretném említeni, hogy diákéveimben nagyon sok történelmi tárgyú könyvet olvastam, történelmi filmeket néztem meg, vonzottak ezek a témák. Egyetemi tanulmányaimat 2006-ban kezdtem el, 2012-ben fejeztem be, 2013-ban kerültem ide, a dr. Andrassy Ernő múzeumhoz, gyakorlatilag ez az első komoly munkahelyem.

A múzeumban alkalmam volt találkozni Balázs József kultúrreferenssel is, ő Szilágyi Andreával együtt szerkeszti majd a nemskára megjelenő városi újságot; amíg az beindul, addig besegít a múzeum mindennapi tevékenységébe.

Dérer Ferenc